

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЗАГРОЗ ТА ТРАНСФЕРТНЕ ЦІНОУТВОРЕННЯ У СИСТЕМІ ЗОВНІШНЬОТОРГІВЕЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Клювак О. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна
e-mail: oksana_klyuvak@ukr.net
ORCID ID: 0000-0003-3383-926X

Анотація. У статті розглянуто підхід до класифікації загроз та завдань у сфері зовнішньоекономічної безпеки, які визначені Стратегією економічної безпеки України на період до 2025 року та потребують перегляду у контексті російсько-української війни. Удосконалений підхід передбачає наявність системи заходів, які пов'язані із ефективним міжнародним співробітництвом, моніторингом ефективності реалізації застосованих економічних санкцій, пріоритизацією розвитку SMART-спеціалізації регіонів за європейськими стандартами, зокрема для сфери послуг, моделі циркулярної економіки та концепцією сталого розвитку. Удосконалено систему показників оцінювання зовнішньоторговельної безпеки країни, зокрема запропоновано ураховувати ефективність трансфертного ціноутворення в експортно-імпортних операціях. Представлено підхід до перевірки податковими органами дотримання принципу «вистягнутої руки» та доцільності вибору методу трансфертного ціноутворення. Оригінальність і практична цінність дослідження полягає в тому, що у статті визначено місце трансфертного ціноутворення та загрози недотримання його принципів у системі зовнішньоторговельної безпеки на мікро-, макро- та мегарівнях.

Ключові слова: зовнішньоторговельна безпека, загроза, стратегія економічної безпеки, експортно-імпортні операції, трансфертне ціноутворення, принцип «вистягнутої руки», російсько-українська війна.

IDENTIFICATION OF THREATS AND TRANSFER PRICING IN THE FOREIGN TRADE SECURITY SYSTEM OF UKRAINE

Kliuvak Oksana, Candidate of Economics Sciences, Associate Professor of the Department of Information Security and Business Communications, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine
e-mail: oksana_klyuvak@ukr.net
ORCID ID: 0000-0003-3383-926X

Abstract. The research aims to identify threats and tasks, improve the approach to evaluating export-import activity in terms of security, and determine the place of transfer pricing in the country's foreign trade security system in the conditions of the Russian-Ukrainian war. The article examines the approach to classifying threats and tasks in foreign economic security, which are specified in Ukraine's Strategy of Economic Security until 2025 and require revision in the context of the Russian-Ukrainian war. The improved approach involves the presence of a system of measures related to effective international cooperation, monitoring the effectiveness of the implementation of applied economic sanctions, prioritizing the development of SMART specialization of regions according to European standards, in particular for the service sector, circular economy models and the concept of sustainable development. The system of indicators for assessing the country's foreign trade security has been improved. In particular, it has been proposed to consider the effectiveness of transfer pricing in export-import operations security. Threats and methods of their minimization in transfer pricing at the micro, macro and mega levels have been identified. Foreign trade enterprises must check whether controlled export/import operations comply with the «outstretched hand» principle using methods defined in international regulatory documents (OECD Guidelines) and enshrined in Ukrainian legislation (Tax Code of Ukraine). It is advisable to conduct a thorough functional analysis to arrange the data on controlled transactions in terms of functions performed, risks assumed, and assets used, as well as to strengthen the taxpayer's position in possible disputes with tax authorities. The approach to checking compliance by the tax authorities with the principle of "outstretched hand" and the expediency of choosing a transfer pricing method using FAR analysis and Value Chain Analysis is presented.

The originality and practical value of the study lie in the fact that the article defines the place of transfer pricing and the threat of non-compliance with its principles in the system of foreign trade security at the micro, macro and mega levels.

Key words: foreign trade security, threat, economic security strategy, export-import operations, transfer pricing, the principle of an "outstretched hand", Russian-Ukrainian war.

JEL Classification: F100; F380; F500; F510; H260.

Постановка проблеми. Стан зовнішньоекономічної безпеки України ще до повномасштабного вторгнення росії на територію України оцінювався як небезпечний, основними причинами якого були та залишаються низька конкурентоспроможність вітчизняного вироб-

ництва, значна частка сировини в структурі експорту товарів і попередня зосередженість на ринках пострадянських країн. У контексті російсько-української війни виникають нові загрози зовнішньоекономічній безпеці, які не враховані у Стратегії економічної безпеки України на період до 2025, потребують ґрунтового вивчення та перегляду з метою формування системи ефективних рішень з протидії та мінімізації цих загроз.

Серед основних загроз зовнішньоторговельній безпеці України доцільно виокремити ті загрози, які пов'язані із трансферним ціноутворенням та недотримання його принципів суб'єктами господарської діяльності. Особливої ваги це питання набуває для вітчизняних підприємств, які здійснюють експортно-імпортні операції, оскільки чинне законодавство в Україні ще перебуває на стадії розвитку та удосконалення відповідно до Настанов Організації економічного співробітництва та розвитку. Від вибору методів трансфертного ціноутворення та дотримання принципів відповідального ведення міжнародного бізнесу залежить весь процес управління та контролю за трансфертним ціноутворенням як на рівні компаній, так і на рівні держав.

Ця проблема актуалізується тим, що недотримання принципів і правил трансфертного ціноутворення підриває не тільки світовий економічний порядок, а й міжнародну геополітичну безпеку. Жодна держава світу не може самостійно боротися із цією проблемою, оскільки афілійована група компаній здійснює бізнес у різних податкових юрисдикціях і без допомоги держав, в яких безпосередньо здійснюється бізнес, практично неможливо довести штучне уникнення оподаткування за допомогою інструментів трансфертного ціноутворення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Враховуючи, що питання національної безпеки в умовах глобальних викликів і російсько-української війни є над актуальною темою для України і світу, проблема ідентифікації загроз, оцінювання та пошуку шляхів підвищення рівня зовнішньоекономічної безпеки порушувалась у роботах багатьох вітчизняних учених та практиків. Так, зокрема стан зовнішньоторгівельної безпеки регіонів України у 2013-2020 рр. досліджено у праці І. Г. Бабець [2]. Аналіз підходів до оцінки зовнішньоекономічної безпеки країни розглянуто у праці Г. В. Крамарева [8]. Проблемам трансфертного ціноутворення присвячено статті О. П. Кавтиш, А. О. Сабадир [9], І. С. Корінь [10].

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значну кількість публікацій з цієї проблематики, наукові дослідження потребують подальшого розвитку. Ідентифікація загроз та завдань у сфері зовнішньоторгівельної безпеки залишається актуальною і сьогодні у контексті російсько-української війни. Недостатньо вивченим залишається місце трансфертного ціноутворення у зовнішньоторгівельній безпеці України з урахуванням воєнного стану та адаптації законодавства України відповідно до міжнародних нормативних документів.

Мета дослідження. Метою дослідження є ідентифікація загроз і завдань, удосконалення підходу до оцінювання експортно-імпоротної діяльності в аспекті безпеки та визначення місця трансферного ціноутворення у системі зовнішньоторгівельної безпеки в умовах російсько-української війни.

Основний матеріал. Відповідно до Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року (далі – Стратегія) [1] Національним інтересам України відповідає сталий розвиток національної економіки, інтеграція України в європейський економічний простір, розвиток рівноправного взаємовигідного економічного співробітництва з іншими державами. Стан розвитку економіки України, наслідки COVID -19 та російсько-українська війна не дають можливості забезпечувати національні економічні інтереси. Стан зовнішньоекономічної безпеки протягом 2010-2019 років оцінювався як небезпечний (при середньому значенні оцінки стану зовнішньоекономічної безпеки за цей період на рівні 34 відсотків від оптимального значення). Встановлено, що основними причинами такого стану та розбалансування зовнішньоекономічної діяльності були та залишаються низька конкурентоспроможність вітчизняного виробництва, значна частка сировини в структурі експорту товарів і попередня зосередженість на ринках пострадянських країн.

Основні загрози у сфері зовнішньоекономічної безпеки та завдання, які ставляться перед Україною з метою з подолання цих загроз в рамках Стратегії, представлені у таблиці 1 [1].

Таблиця 1

Загрози та завдання у сфері зовнішньоекономічної безпеки у контексті Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року

Загрози у сфері зовнішньоекономічної безпеки	Завдання у сфері зовнішньоекономічної безпеки
--	---

<p>1. Недостатні темпи диверсифікації торговельних потоків України.</p> <p>2. Збільшення кількості протекціоністських заходів, які застосовують іноземні держави, зокрема, й щодо українських товарів (високий рівень ставок митних тарифів, інших митних зборів, платежів, а також використання нетарифних бар'єрів - сертифікація, дозволи, ліцензії тощо).</p> <p>3. Існування торгових бар'єрів з боку ЄС.</p> <p>4. Нерозвиненість зовнішньоторговельної інфраструктури, недостатній рівень інституційної спроможності для представлення торговельних інтересів України у рамках діяльності міжнародних торговельних організацій, зокрема Світової організації торгівлі (СОТ).</p>	<p>Заходи, пов'язані із міжнародним співробітництвом:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ проведення економічних реформ, сприяння економічному співробітництву з державами – членами НАТО для набуття членства в Організації Північноатлантичного договору; ☐ розширення міжнародних торговельно-економічних зв'язків, зокрема із стратегічними партнерами: державами «Великої сімки» та «Великої двадцятки» (за винятком російської федерації як країни-терориста), пріоритетними країнами Азії, Африки та Латинської Америки та поглиблення економічної інтеграції з ЄС; ☐ забезпечення швидкої реакції на порушення іноземними державами розслідувань у сфері торговельного захисту щодо українського експорту. <p>Заходи, пов'язані із економічними санкціями:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ удосконалення санкційної політики та забезпечення моніторингу ефективності реалізації застосованих спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій).
<p>1. Дисфункціональність структури торговельних потоків із превалюванням у експорті сировини, а в імпорті - високотехнологічної продукції.</p> <p>2. Високий рівень імпортозалежності економіки.</p> <p>3. Обмеження експорту у разі введення нових вуглецевих податків для українських товарів.</p>	<p>Заходи, пов'язані із моделлю циркулярної економіки та сталим розвитком:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ законодавче стимулювання та створення нормативно-правового середовища для підвищення рівня конкурентоздатності вітчизняних підприємств, особливо в умовах зростаючого протекціонізму як відповіді на виклики пандемії; ☐ проведення зовнішньої політики, спрямованої на зменшення кількості товарів, на які поширюватиметься дія нових вуглецевих податків, а також мінімізацію навантаження ставок вуглецевих податків на ці товари; ☐ завершення наближення національного законодавства про санітарні та фітосанітарні заходи до законодавства ЄС і забезпечення його впровадження.

Джерело: складено автором на основі [1-2]

У контексті повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України перелік загроз і завдань у сфері зовнішньоекономічної безпеки значно розширився (табл.2).

Взаємозв'язок між основними показниками зовнішньої торгівлі та загрозами зовнішньоекономічній безпеці, які притаманні Україні, можна простежити на рис.1. [3].

Ще однією групою загроз зовнішньоекономічній безпеці є загрози, які пов'язані із трансфертним ціноутворенням в експортно-імпортних операціях, зокрема спотворення цін імпорту та експорту продукції при здійсненні операцій між пов'язаною групою компаній, одне з яких зареєстроване в Україні, а інше є іноземним податковим резидентом.

Таблиця 2

Загрози та завдання у сфері зовнішньоекономічної безпеки у контексті російсько-української війни

Загрози у сфері зовнішньоекономічної безпеки	Завдання у сфері зовнішньоекономічної безпеки
<p>1. Існування та розширення торгових бар'єрів з боку ЄС.</p> <p>2. Загрози логістичного характеру та втрата основних ринків (блокада морського шляху доставки вантажів, неможливість та економічна недоцільність забезпечення логістики сухопутним шляхом).</p>	<p>Заходи, пов'язані із міжнародним співробітництвом:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ контроль над транзитом українського зерна, розширення реальної пропускної здатності західного кордону України, зокрема через пришвидшення процедур через електронний документообіг, створення гармонізованої відповідно до комюніке Європейської комісії з е-Уряду (Commission Communication on e-Government), резолюції Ради Європи, регламентів ЄС, системи «е-Митниця»; ☐ розширення ринків збуту з метою роздосередженості на ринках пострадянських країн, а з деяких - остаточного виходу.
<p>3. Загрози, пов'язані із екоцидом, які впливають значною мірою на експортні ланцюги постачання.</p> <p>4. Окупація території російськими військами, незаконне вивезення загарбниками сільськогосподарської продукції та істотне скорочення посівних площ.</p>	<p>Заходи, пов'язані із моделлю циркулярної економіки та сталим розвитком</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ розвиток системи відповідального управління експортними ланцюгами на мікро- та макрорівнях відповідно до європейського зеленого курсу та концепції сталої мобільності; ☐ розробка інструментів державної допомоги з метою підтримки експортних підприємств на шляху переходу до «зелених технологій» та забезпечення доступу до міжнародних фінансових інструментів для всіх типів бізнесу та компаній для планування зеленої трансформації; ☐ формування інститутів інноваційної та циркулярної економіки.
<p>1. Зниження обсягів експорту високотехнологічних товарів чи наукомістких послуг унаслідок військових дій, руйнування підприємств і телекомунікацій, втрати інтелектуального потенціалу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ формування державного пріоритету у напрямку розвитку ринку високотехнологічних послуг, послуг, які мають істотний вплив на процес формування конкурентоспроможності національної економіки: ІТ-індустрія та послуги з наукових досліджень і розробок; ☐ застосування європейського підходу SMART-спеціалізації регіонів, зокрема для сфери послуг.
<p>1. Загрози у сфері трансфертного ціноутворення, зокрема стосується підприємств, які імпортують або експортують продукцію «сировинного» типу, де фігурують пов'язані особи, низькоподаткові юрисдикції, нерезиденти-комісіонери.</p>	<p>Постійне удосконалення законодавчої бази та роботи державної податкової служби України відповідно до рекомендацій ОЕСР та кращих світових практик боротьби з розмиванням оподаткованої бази й виведенням прибутку з-під оподаткування (Base erosion and Profit Shifting – BEPS) з відповідним адаптуванням до особливостей функціонування економічної системи України та урахуванням чинників російсько-української війни.</p>

Джерело: складено автором на основі [1-2]

Показниками оцінювання впливу недотримання принципів трансферного ціноутворення можуть бути такі:

1. Кількість компаній на які накладені штрафи, пов'язані із трансфертним ціноутворенням (процесом встановлення справедливої вартість товарів і послуг, внутрішні господарські розрахунки між постійним представництвом і материнським підприємством).

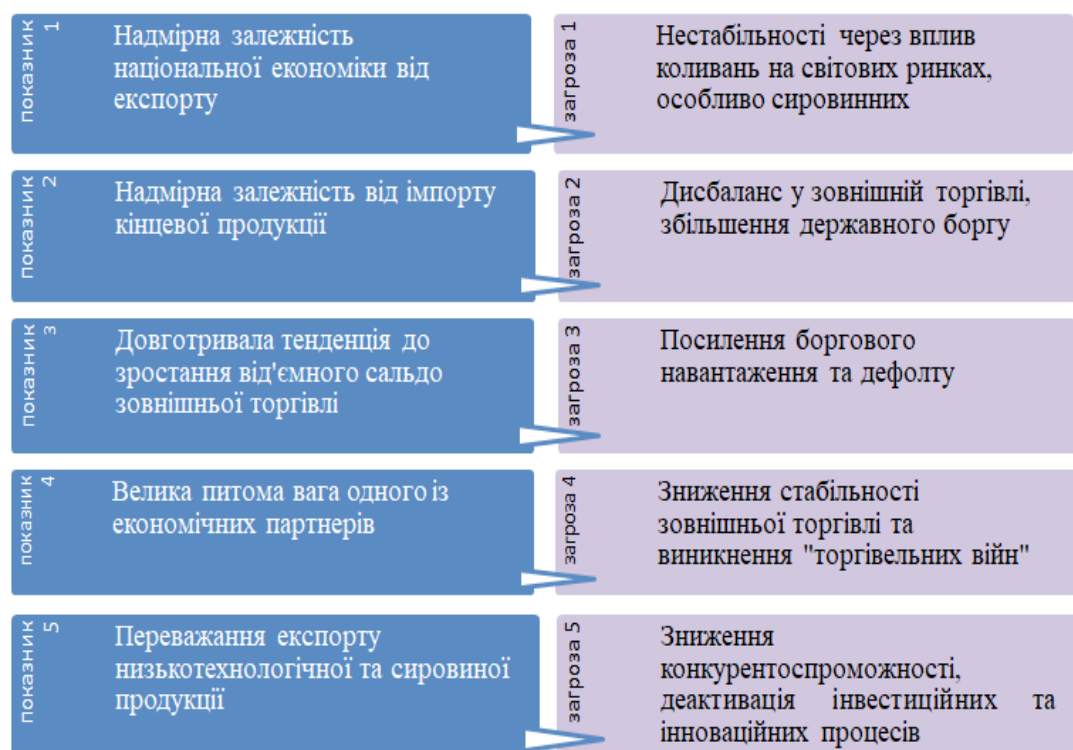

Рис. 1. Взаємозв'язок між основними показниками зовнішньої торгівлі та загрозами зовнішньоекономічній безпеці, які притаманні Україні

Джерело: складено автором на основі [3]

Ще однією групою загроз зовнішньоекономічній безпеці є загрози, які пов'язані із трансфертним ціноутворенням в експортно-імпортних операціях, зокрема спотворення цін імпорту та експорту продукції при здійсненні операцій між пов'язаною групою компаній, одне з яких зареєстроване в Україні, а інше є іноземним податковим резидентом.

Показниками оцінювання впливу недотримання принципів трансферного ціноутворення можуть бути такі:

1. Кількість компаній на які накладені штрафи, пов'язані із трансфертним ціноутворенням (процесом встановлення справедливої вартість товарів і послуг, внутрішні господарські розрахунки між постійним представництвом і материнським підприємством).

2. Кількість операції експорту/імпорту з контрагентами з країн, віднесених до «низькоподаткових» юрисдикцій, або організаційно-правових форм нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи.

3. Кількість компаній зовнішньоекономічної діяльності, у фінансовій звітності яких заявлені системні збитки (компанія здійснює закупівлі товару або комплектуючих за завищеною ціною; або реалізує свою продукцію дешево).

4. Обсяг недотримання бюджетом України податку на прибуток, коли вартість на реалізовані товари значно нижча ринкових цін і відповідно це відбивається на прибутку резидента (його заниженні).

Таким чином, загрози у сфері трансферного ціноутворення доцільно розглянути на мікро-, марко та мегарівнях (табл.3).

Ключова роль у мінімізації загроз у сфері трансферного ціноутворення на макрорівню належить органам державної податкової служби.

Таблиця 3

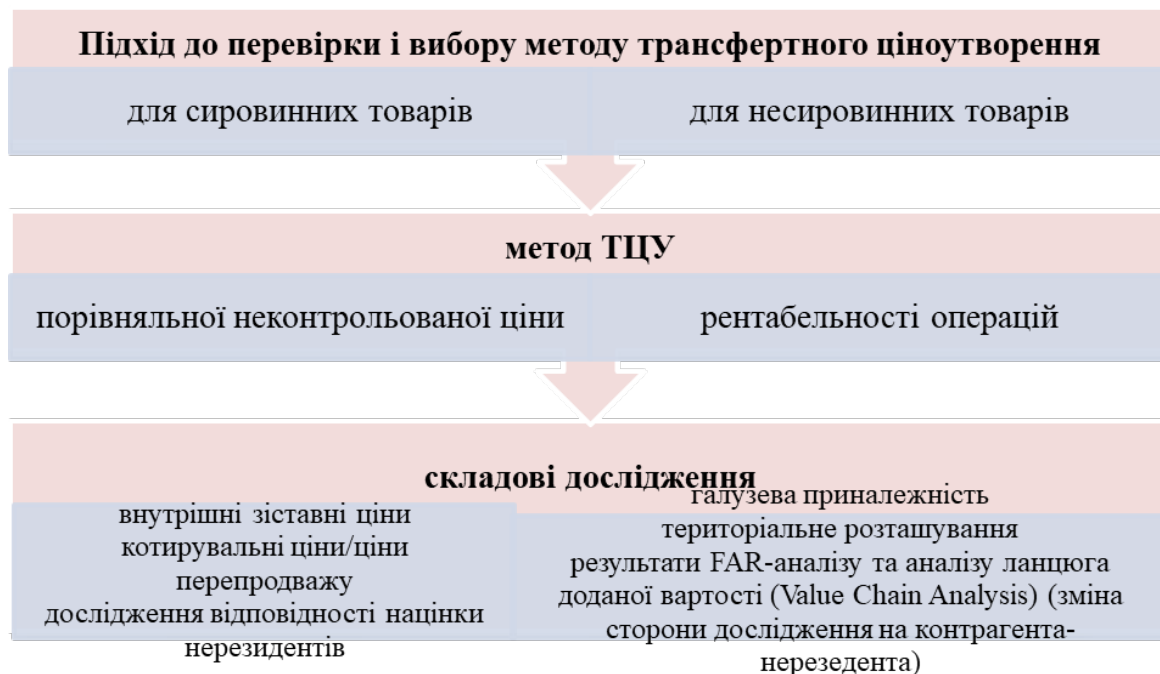
Загрози та методи їх мінімізації у сфері трансферного ціноутворення мікро-, макро- та мегарівнях

Загрози	Методи мінімізації загрози
На мікрорівні	
<p>1. Накладення штрафів, пов'язані із процесом встановлення справедливої вартість товарів і послуг, внутрішніми господарськими розрахунками між постійним представництвом і материнським підприємством</p> <p>2. Виникнення у фінансовій звітності підприємства системних збитків (компанія здійснює закупівлі товару або комплектуючих за завищеною ціною; або реалізує свою продукцію дешево)</p>	<p>1. Неухильне дотримання принципу «витягнутої руки» (порівняння контрольованих та неконтрольованих операцій, спираючись на критерій податкових вигод, а також аналіз всіх переваг та недоліків, які вони створюють).</p> <p>2. Доцільне використання методів трансфертного ціноутворення: метод порівняльних ринкових цін або порівняльної неконтрольованої ціни (вартість на товари та послуги визначається, виходячи з цін на аналогічні об'єкти); метод ціни перепродажу (вартість ґрунтується на сумі первісної ціни, надбавки на товари або послуги та витрат, які потрібні були для того, щоб реалізувати об'єкти; застосовується при імпорті товару та щодо цін його майбутнього перепродажу без будь-якої переробки такого товару); метод «витрати плюс» (до уваги береться собівартість товару або послуги та націнка, яку встановлюють на подібні об'єкти); метод чистого прибутку (аналізується рентабельність подібних операцій між незалежними підприємствами); метод поділу прибутку (аналіз розподілу вигоди за результатами контрольованої операції між її сторонами, наприклад в угодах по давальницькій переробці сировини).</p> <p>3. Своєчасне подання звіту про контрольовані операції, здійснення декларування контрольованих операцій та інформування про участь у міжнародній групі компаній.</p> <p>4. Правильний розрахунок рентабельності з метою уникнення податкових ризиків та збереження фінансової стабільності компанії.</p>
На макрорівні	
<p>3. Недоотримання бюджетом України податку на прибуток, коли вартість на реалізовані товари значно нижча ринкових цін і відповідно це відбивається на прибутку резидента (його заниженні).</p>	<p>1. Постійний моніторинг, контроль з боку контролюючих органів за трансфертним ціноутворенням і щодо прибутку українських груп компаній, отриманого за кордоном, з використанням трирівневої системи аналітичних і звітних даних, щодо системи організації, діяльності, фінансових операцій, актуального економічного звіту, наявних односторонніх угод, які уклалися між членами міжнародної групи компаній (МГК).</p> <p>2. Контроль за структурою власності нерезидентів, які отримують доходи з України.</p> <p>3. Проведення додаткових перевірок з трансфертного ціноутворення.</p> <p>4. Дотримання принципу перевалювання сутності над формою податковими та контролюючими органами при перевірці здійснених контрольованих операцій</p>
На мегарівні	
<p>Дестабілізація світового економічного порядку і міжнародної геополітичної безпеки</p>	<p>1. Удосконалення рекомендацій ОЕСР, поглиблення міжнародних стандартів з урахуванням санкційної політики.</p> <p>2. Спільна діяльність податкових органів різних країн, міжнародний автоматичний обмін податковою інформацією у межах системи CRS (Загальний стандарт звітності) та FATCA (звітування щодо іноземних рахунків).</p> <p>3. Постійна робота щодо вдосконалення умов конвенцій про уникнення подвійного оподаткування на рівні органів влади держав та міжнародних організацій.</p>

Джерело: складено автором на основі [4-11]

Ними здійснюється перевірка діяльності платників податків, дотримання принципу

«втягнуто руки» та вибору методу трансфертного ціноутворення ними при здійсненні експортно-імпортних операцій (рис. 2) [4].

Примітки. Функціональний аналіз (Functions, Assets and Risk analysis) визначається як аналіз виконаних функцій (з урахуванням залучених активів і прийнятих на себе ризиків) асоційованими (пов'язаними) підприємствами в контрольованих операціях та незалежними підприємствами в порівнюваних неконтрольованих операціях.

Рис. 2. Підхід до перевірки та доцільності вибору методу трансфертного ціноутворення податковою службою України

Джерело: складено автором на основі [4]

Варто зазначити, що навіть в умовах воєнного стану Україна спрямовує свої зусилля на імплементацію Плану дій BEPS (Base erosion and Profit Shifting) та виконання своїх зобов'язань щодо надання податкової інформації уряду США. Наразі всі дії в межах мінімального стандарту BEPS в українському податковому законодавстві імплементовані. Надалі потенційно можливе покращення інституту контрольованих іноземних компаній (КІК) шляхом, зокрема, вдосконалення визначення КІК та контролюючої особи, зменшення розмірів штрафів за порушення законодавства про КІК, збільшення строку подання звітності та спрощення порядку розрахунку скоригованого прибутку КІК. Проте, під час дії воєнного стану податкові перевірки з трансфертного не розпочинаються, а розпочаті перевірки – зупинені. Іншим недоліком законодавчої бази є те, що, враховуючи фінансові критерії контрольованих операцій, стаття 39 Податкового кодексу України фактично не впливає на малий і середній бізнес [4-11].

Висновки. Таким чином, для забезпечення достатнього рівня зовнішньоекономічної безпеки України в умовах російсько-української війни необхідним є реалізація заходів, які пов'язані із ефективним міжнародним співробітництвом, моніторингом ефективності реалізації застосованих спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), пріоритетизацією розвитку SMART-спеціалізації регіонів за європейськими стандартами, зокрема для сфери послуг, моделі циркулярної економіки та концепцією сталого розвитку.

Також важливо у цьому аспекті ідентифікувати загрози та методи їх мінімізації у сфері трансфертного ціноутворення на мікро-, макро- та мегарівнях. Для підвищення рівня зовнішньоторговельної безпеки необхідним є дотримання правил трансфертного ціноутворення підприємствами та ефективність роботи державної податкової служби у контексті протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню прибутку з-під оподаткування. Підприємства зовнішньоторгівельної діяльності повинні перевіряти, чи

відповідають контрольовані операції з експорту/імпорту принципу «втягнутої руки» за допомогою методів, які визначені в міжнародних нормативних документах (Настанови ОЕСР) і закріплені в українському законодавстві (Податковий кодекс України). Доцільно проводити ґрунтовний функціональний аналіз для впорядкування даних про контрольовані операції з точки зору виконаних функцій, прийнятих ризиків та використовуваних активів, а також для посилення позиції платника податків у можливих спорах з податковими органами.

На макрорівні ключовим є розробка чіткого алгоритму перевірки дотримання принципу «втягнутої руки» та доцільності вибору методу трансфертного ціноутворення за допомогою FAR-аналізу і аналізу ланцюга доданої вартості (Value Chain Analysis) з урахуванням кращих практик протидії зменшенню податкової бази і переміщенню прибутків за кордон та умов воєнного стану.

Список літератури

1. Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року: Указ Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#n11> (дата звернення: 20.10.2023).
2. Бабець І. Г. Зовнішньоторговельна безпека регіонів України: внутрішні та зовнішні загрози в умовах воєнного стану. Регіональна економіка. 2022. №2(104). С. 101-110. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-2-11>
3. Григорова-Беренда Л. І. Зовнішньоекономічна безпека: сутність та загрози. Проблеми економіки. 2010. № 2. С.39-46.
4. Департамент трансфертного ціноутворення. URL: <https://tax.gov.ua/pro-sts-ukraini/struktura/aparat/departament-transfertnogo-tsinoutvorennia/> (дата звернення: 20.10.2023).
5. Податковий контроль трансфертного ціноутворення: правові засади: монографія / Р. В. Мельниченко. К. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 344 с.
6. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 20.10.2023).
7. BEPS. URL: <https://mof.gov.ua/uk/beps-440> (дата звернення: 20.10.2023).
8. Про ратифікацію Багатосторонньої конвенції про виконання заходів, які стосуються угод про оподаткування, з метою протидії розмиванню бази оподаткування та виведенню [...]: Закон України від 28.02.2019 № 2692-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2692-19#Text>. (дата звернення: 20.10.2023).
9. Крамарев Г. В. Аналіз підходів до оцінки зовнішньоекономічної безпеки країни. БІЗНЕСІНФОРМ. 2020. № 4. С.453-463.
10. Кавтиш О. П., Сабадир А. О. Міжнародне трансфертне ціноутворення: значення, приклади, недоліки, переваги та ризики для підприємств. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2018. Вип. 22. С. 158-166.
11. Korin I. The current state of tax control over transfer pricing in Ukraine. Economics & Education. 2022. 07(02). P. 41-44.

References

1. Ctratehiia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy na period do 2025 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 11 serpnia 2021 roku № 347/2021. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2021#n11> (accessed October 20, 2023). [In Ukrainian].
2. Babets', I. H. (2022). Foreign trade security of Ukraine's regions: internal and external threats under martial law. *Rehional'na ekonomika*, 2(104), 101-110. [In Ukrainian].
3. Hryhorova-Berenda, L. I. (2010). Foreign economic security: essence and threats. *Problemy ekonomiky*, 2, 39-46. [In Ukrainian].
4. Departament transfertnogo tsinoutvorennia. Retrieved from <https://tax.gov.ua/pro-sts-ukraini/struktura/aparat/departament-transfertnogo-tsinoutvorennia/> . (accessed October 20, 2023). [In Ukrainian].
5. Mel'nychenko R. V. (2020). *Podatkovyj kontrol' transfertnogo tsinoutvorennia: pravovi zasady: monohrafiia* K. Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t [In Ukrainian].
6. Podatkovyj kodeks Ukrainy: Kodeks Ukrainy vid 02.12.2010 № 2755-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (accessed October 20, 2023). [In Ukrainian].
7. BEPS. Retrieved from: <https://mof.gov.ua/uk/beps-440> (accessed October 20, 2023). [In Ukrainian].

8. Pro ratyfikatsiiu Bahatostoronnoi konventsii pro vykonannia zakhodiv, iaki stosuut'sia uhod pro opodatkovannia, z metoiu protydii rozmyvanniu bazy opodatkovannia ta vyvedenniu [...]: Zakon Ukrainy vid 28.02.2019 № 2692-VIII Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2692-19#Text>. (accessed October 20, 2023). [In Ukrainian].
9. Kramarev, H. V. (2020). Analiz pidkhodiv do otsinky zovnishn'oekonomichnoi bezpeky krainy. [Analyzing the Approaches to Evaluation of the Country's Foreign Economic Security]. BIZNESINFORM, 4, 453-463. [In Ukrainian].
10. Kavtysh, O. P., Sabadyr, A. O. (2018). International transfer warranty: value, examples, risks and advantages for enterprises]. Suchasni problemy ekonomiky i pidpriemnytstvo, 22, 158-166. [In Ukrainian].
11. Korin I. (2022). The current state of tax control over transfer pricing in Ukraine. Economics & Education, 07(02), 41-44.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2023

Прийнята до публікації 20.12.2023